

Список використаних джерел

1. Приліпко, Т. М. Показники безпеки тваринницької продукції [Текст] / Т. М. Приліпко // Продовольча індустрія АПК. – 2012. – № 2. – С.33–35.
2. Приліпко, Т.М., Якубаш Р.А. Стан водного та гідрохімічного режимів водойм при вирощуванні коропа [Текст] / Т. М. Приліпко, Р. А. Якубаш // Біологія тварин (науковий журнал) том 17 №3 Інститут біології тварин НААН – Львів, 2015. – С.236.
3. Приліпко, Т. М. Фізико-хімічні показники води та гідробіологічна характеристика дослідних ставів Національного природничого парку «Подільські Товтри» [Текст] / Т. М. Приліпко, Р. А. Якубаш // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Зоотехнічна наука: історія, проблеми, перспективи». – Кам'янець-Подільський, 2015.- С.48-52.
4. Stouthart Xander Y.H.X., Heans Jeroen L.M., Lock Robert A.C., Bonda Sjoerd E. Wendelaar. Effects of water pH on copper toxicity of early life stages of the common carp (*Cyprinus Carpio*) // Environ. Toxicol. and Chem. - 1996. -Vol. 15, №3. - P. 376-383.
5. Ponce, S.T., Arredondo J.L., de la Lanza G. Effects of polyculture and fertilization on water quality in carp ponds // Verb Int Ver. theor and angew. Limnol.-1994.-Vol. 25.Pt. 3.-P. 1315-1317.

Якубенко Вікторія
аспірант

Науковий керівник: д.с.-г.н., професор, Приліпко Т.М.
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ВПЛИВ РІЗНИХ ДОЗ ФЕРМЕНТНОГО ПРЕПАРАТУ «ЦЕЛОБАКТЕРИН» У РАЦІОНІ НА ПРОДУКТИВНІ ТА ЗАБІЙНІ ЯКОСТІ КУРЧАТ-БРОЙЛЕРІВ

Успішне ведення птахівництва на промисловій основі може бути ефективним лише при високій продуктивності птиці [1]. Як відомо, підвищення продуктивності тварин у свою чергу супроводжується зростанням фізіологічних навантажень на організм і підвищення вимог до факторів зовнішнього середовища, зокрема, умов утримання і годівлі [2].

Одним із шляхів підвищення ефективності використання птицею поживних речовин раціонів є збагачення останніх ферментами. У птахівництві основні витрати під час виробництва продукції припадають на корми. Проте, трансформація поживних речовин корму у тваринницьку продукцію потребує подальшого вдосконалення [2].

На сьогодні, розвиток біотехнології обумовив появу нових ферментних препаратів, які почали широко застосовуватися як у тваринництві, так і в птахівництві. Відомо, що збільшення обмінної енергії можна досягнути за рахунок введення в раціони ферментних препаратів, при цьому навіть кукурудза під впливом екзогенних ензимів стає більш поживною. Ферментні препарати сприяють підвищенню доступності поживних речовин корму, інтенсифікують і поглиблюють гідролітичні процеси в шлунково-кишковому тракті, підвищують коефіцієнт дії комбікорму і продуктивність [4].

В умовах промисловості щоб знизити собівартість продукції бажано раціон збагатити ферментами целюлозолітичної групи, які підвищують перетравність кормів

з великими рівнями клітковини. Науковцями були проведені дослідження по використанню ферментного препарату авізім - 1100 в годівлі курей-несучок кросу «Ломан браун» [3; 5]. Використання авізіма дозволило знизити витрати корму на одиницю продукції і підвищити продуктивність майже на 2-4%, інколи на 7 відсотків.

Дані літературних джерел вказують на те, що один із ферментних препаратів «Целобактерин», вплив якого вивчали у свинарстві і в яєчному птахівництві не має широкого використання у напрямку удосконалення технології виробництва продукції м'ясних курей. Тому метою наших досліджень було вивчення впливу різних доз целобактерину на продуктивні та забійні показники курчат – бройлерів.

Науково-господарський дослід з вивчення впливу ферментного препарату на продуктивні та забійні якості курчат-бройлерів проводили в умовах ТОВ «Подільський – бройлер» Хмельницької області. Сформовані 4 аналогічні групи по 200 бройлерів у кожній утримували відповідно існуючим рекомендаціям. Годували курчат всіх груп комбікормом з однаковим набором компонентів. На відміну від птиці контрольної групи, яка отримувала лише господарський раціон – у раціон дослідних груп додатково вводили ферментний препарат відповідно – 1-а 0,4%; 2-а - 0,5%; 3-я – 0,6% за масою корму на добу.

Додаткове згодовування целобактерину тваринам дослідної групи певним чином вплинуло на продуктивність птиці. Отримані дані вказують на те, що при застосуванні ферментного препарату «целобактерин» збереженість курчат за 42 доби вирощування у дослідних групах була на 2,6-2,9 % вищою (97-97,3 проти 94,5 % у контролі). Жива маса – на 165,9-225,9 г (3289,2-3349,2 проти 3123,3г. у контролі) і середньодобовий приріст (77,1-78,5г. проти 73,1г. у контролі) – на 5,4- 7,4 % були вірогідно ($P < 0,01$) кращими при використанні препарату целобактерину у дослідних групах. Необхідно відмітити, що найкращі результати отримані при згодовуванні вказаного препарату у кількості 0,5% за масою корму на добу (2-а дослідна група). Зокрема, жива маса на закінчення терміну відгодівлі складала 3349,2 г., і переважає за даним показником контрольну на 7,2% і першу, третю дослідну групу відповідно – 1,8; 0,6%. На користь застосування у годівлі курчат-бройлерів ферменту целобактерин говорять і отримані дані по зменшенню на 5,2-7,3 % (1,77-1,81 проти 1,92 в контролі) витрати корму на 1 кг живої маси у порівнянні контрольної групи до дослідних. На 1 кг приросту живої маси витрати корму у другій дослідній групі теж були найменшими – 1,77, що на 7,3% менше ніж у контрольній групі. У 1 і 3-ій групі також вказані показники були нижчими від контролю відповідно на 0,11; 0,13 кормових одиниць. Суттєва економія корму у 2-й групі найвища жива маса на закінчення відгодівлі свідчить про ефективність використання у годівлі курчат бройлерів препарату целобактерину у кількості 0,5% за масою корму на добу.

Встановлено, що за масою печінки (52,43-52,37 проти 52,27 г – у контролі), серця (16,47-16,45 проти 16,40 г – в контролі) курчата-бройлери, які вирощувались з використанням у раціоні ферментного препарату целобактерин, переважали молодняк контрольної групи.

Забійний вихід курчат-бройлерів у всіх групах був високим - 70-72 %. Однак, бройлери дослідних груп, які отримували в раціоні ферментний препарат «Целобактерин», характеризувалися кращими м'ясними якістьями. Так, маса їстівних частин тушок бройлерів 1 –ої 3-ої дослідних груп була більшою у порівнянні з контролем на 1,0- 6,6 %, а загальна маса м'язів у бройлерів 2-ої групи на 8,7 %.

Таблиця 1

Результати контрольного забою курчат -бройлерів

Показники	Група			
	к	1д	2д	3д
Передзабійна маса,г	3070,8±28,72	3240,2±56,46	3297,2±48-,26	3250,4±27,71
Маса напівпатраної тушки, г	2627,1±26,43	2770,0±53,41	2821,4±23,31	2723,8±52,21
Вихід%	85,35	85,5	85,57	8,38
Маса патраної тушки,г	2181,8±20,80	2313,5±37,47	2375,6±41,49	2314,3±26,47
Забійний вихід,%	71,05±3,01	71,4±2,31	72,05±3,21	71,2±2, 27

Висновки. 1. Найкращі результати за показниками продуктивності отримані при згодовуванні ферментного препарату «Целобактерин» у кількості 0,5% за масою корму на добу

2. Незалежно від дози ферментного препарату «Целобактерин», відносна маса істинних частин тушок курчат-бройлерів була з різним ступенем вірогідності більшою в дослідних групах

3. Забійний вихід курчат-бройлерів був найвищим (72,05 %) у групі з дозою целобактерину в раціоні у кількості 0,5% за масою корму на добу.

Список використаних джерел

1. Івко, І. І. Перспективи ресурсозбереження у птахівництві України [Текст] / І. І. Івко // Птахівництво. – 2003. – Вип. 53. – С. 407-418.
2. Приліпко, Т. М. Урбанізація та її економічні чинники, що впливають на якість продукції [Текст] / Збірник наукових праць всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні та транскордонні проблеми екології безпеки», Чернівці. – 2011. – С.82-86.
3. Лемешева, М. М. Научные основы кормления птицы [Текст] / М. М. Лемешева // Повышение продуктивности сельскохозяйственных животных : Сб. науч. тр. ХГЗВА. – Харьков, 2005. – Т.15. – С. 252-259.
4. Приліпко, Т. М. Вплив згодовування комплексної вітамінно-мінеральної добавки «Аміновіт» на продуктивні і забійні якості курчат-бройлерів [Текст] / Т. М. Приліпко // Збірник праць XII Української конференції по птахівництву з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасного птахівництва». – Алушта. – 2011. – С. 234-238.
5. Радчиков, В. Бацелл в комбикормах для кур и ремонтного молодняка [Текст] / В. Радчиков, А. Петененко, А. Радуль, Н. Родуль, Н. Павлова, Е. Роммазев // Птицеводство. – 2005. – №1. – С. 23-24.

